

ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΤΑΞΗΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ: ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΕΙΔΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ - ΔΟΜΗ

Απλή πρόταση λέγεται η πρόταση που αποτελείται από τους κύριους όρους, δηλ. περιλαμβάνει τις απολύτως απαραίτητες πληροφορίες για να δηλωθεί ένα νόημα, για να μεταδοθεί ένα μήνυμα. Κύριοι όροι της πρότασης θεωρούνται το ρήμα, το υποκείμενο και το αντικείμενο ή το κατηγορούμενο.

Οι **μορφές** που μπορεί να έχει μια απλή πρόταση είναι οι εξής:

- Ο Γιάννης κοιμάται.   Υ+Ρ
- Ο Γιάννης έφαγε τυρόπιτα.   Υ+Ρ+Α
- Ο Γιάννης είναι καλός.   Υ+Ρ+Κ

Ελλειπτική πρόταση λέγεται η πρόταση, όταν κάποιος από τους βασικούς όρους λείπει, γιατί εννοείται εύκολα. Στον καθημερινό μας λόγο χρησιμοποιούμε κυρίως ελλειπτικές προτάσεις.

- Τι κάνεις;   Λείπει το υποκείμενο
- Είμαι καλά.   Λείπει το υποκείμενο εγώ
- Καλά.   Λείπει και το υποκείμενο εγώ και το ρήμα είμαι
- Εσύ;   Λείπει το ρήμα τι κάνεις

Επαυξημένη πρόταση λέγεται η πρόταση, όταν εκτός από τους βασικούς όρους περιλαμβάνει και προσδιορισμούς.

- Ο *όμορφος* Γιάννης κοιμάται *ήσυχα στο κρεβάτι*.
- Ο *πεινασμένος* Γιάννης έφαγε *μια μεγάλη και νόστιμη τυρόπιτα*.

ΕΙΔΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥΣ

- α) αποφαντική
- β) προστακτική
- γ) επιφωνηματική
- δ) ερωτηματική

Αποφαντική πρόταση λέγεται η πρόταση που μας δίνει διάφορες πληροφορίες .

Ως σημείο στίξης χρησιμοποιείται η τελεία.

π.χ. Σήμερα θα πάμε εκδρομή.

Προστακτική πρόταση λέγεται η πρόταση με την οποία εκφράζουμε κάποια

επιθυμία ή προσταγή. Ως σημείο στίξης χρησιμοποιείται η τελεία ή το θαυμαστικό.

π.χ. Μπες μέσα γρήγορα.

Επιφωνηματική πρόταση λέγεται η πρόταση με την οποία εκφράζουμε το

θαυμασμό ή τη δυσφορία μας για κάτι. Ως σημείο στίξης χρησιμοποιείται το θαυμαστικό (!)

π.χ. Τι ωραία μέρα!

Ερωτηματική πρόταση λέγεται η πρόταση με την οποία ρωτάμε κάτι. Ως σημείο

στίξης χρησιμοποιείται το ερωτηματικό (;)

π.χ. Τι ώρα να έρθω αύριο;

ΕΙΔΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ

Με βάση το κριτήριο της άρνησης ή κατάφασης οι προτάσεις χωρίζονται σε δύο κατηγορίες

α) αρνητικές

β) καταφατικές

Αρνητικές προτάσεις λέγονται οι προτάσεις που περιέχουν άρνηση, δηλαδή τις

λέξεις όχι, δεν (δε), μην (μη)

Π.χ. Δεν θέλω άλλο φαγητό.

Καταφατικές προτάσεις λέγονται οι προτάσεις που δεν περιέχουν άρνηση. π.χ.

Έλα να φύγουμε.

-